

GÜN OLUR ASRA BEDEL

"Bu yerlerde trenler doğudan batıya, batıdan doğuya gider gelir, gider gelirdi... Bu yerlerde demiryolunun her iki yanında ıssız, engin sarı kumlu bozkırların özeği Sarı-Özek, uzar giderdi. Coğrafyada uzaklıklar nasıl Greenwich meridyeninden başlıyorsa, bu yerlerde de uzaklıklar demiryoluna göre hesaplanırdı. Trenler ise doğudan batıya, batıdan doğuya gider gelir, gider gelirdi."

Öncelikle kitaptan söz edelim, Sarı-Özek bozkırının Boranlı isimli küçük bir köyünde geçiyor bu hikaye. Aynı zamanda bu köy, demiryolunun içinden geçtiği bir istasyon, Boranlı istasyonu. Gerek iklim, gerek yaşam şartlarından dolayı; orada yaşamaya başlayanlar en fazla üç veya dört yıl dayanabilir bu şartlara. Kazangap ve Yedigey isimli ana karakterler ise birçoğunun aksine yıllarını verir Boranlı' ya. Yedigey, yaşayacak gücü kalmamış bir gazi iken, Kazangap tarafından Boranlı Köyü'ne getirilir ve yaşamını burada devam ettirir. Yıllar yılları kovalar ve bir gün Kazangap vefat eder. Yedigey, birlikte yıllarını geçirdiği arkadaşını ona yakışır bir şekilde uğurlamak ister ve Kazangap'ın cenazesini benim çok anlamlı bulduğum bir efsanesi olan Ana-Beyit Mezarlığı'na götürürken geçmişini bütün ayrıntıları ile birlikte gözden geçirir.

Benim düşüncelerime gelirsek eğer, bence bu kitap adeta bizi kendimiz ile yüzleşmeye, düşünmeye teşvik ediyor. Siyasi rejimi ve bunun sonuçlarını çok güzel özetliyor. Ayrıca okurken bazen hiç beklemediğim ve beni şaşırtan bölümler de oldu. Bu kitap sayesinde çok fazla kelime öğrendim örneğin kitabın dünyaya kazandırdığı yeni bir kelime : Mankurt". Mankurt hafızasını ve hatıralarını kaybetmiş, düşüncesiz bir köle, makine anlamına geliyor. Peki bir insan nasıl mankurta dönüşüyor?

Sarı Özek'i işgal eden Juan Juanlar Kazak Türklerini tutsak alınca genç ve güçlü olanları ayırır, kızgın güneşin altında başlarını kanatarak kazırmış. Deveyi oracıkta keserek boynundan çıkan deriyi sıcak sıcak kafataslarına geçirip uzunca bir süre güneşin altında terk ederlermiş. Güneşte kuruyup büzüşen deve derisi inanılmaz bir acı içinde ölmelerine ya da dışarı çıkamayıp geriye dönen saç kılları kendilerini unutacak kadar hafıza kaybına neden olurmuş.

İşte en pis, en güç işleri , büyük sabır isteyen çekilmez işleri gık demeden yapan bir köledir mankurt.

Günümüzde mankurt ve mankurtlaşma söyleryle tarihine, değerlerine, özüne yabancılaşan insanlar kastediliyor. Ve maalesef artık deve derisiyle değil sinsice beyinlerin hafızaların kazındığı ima ediliyor.

Bir bölümde ise tarihin bunalımlı dönemlerindeki sosyal ve siyasi çatışmasından bahsediyor. Özellikle de her şeye rağmen dünyanın akıp gittiğini vurguluyor. Bence bu kitap insanın kendisi ile olan çelişkisini ve belki de birçoğumuzu ustalık ile özetliyor. Bazı bölümlerde benim tarif edemeyeceğim çok derin anlamlar içeriyor. Kitabın ismi ise o günün asra bedel bir gün olmasından geliyor. Ve son olarak şunu söylemek isterim ki okurken hiç sıkılmadığım, her bölümünde gizemli anlamlar içeren nadir kitaplardan birisi benim için.

Sude Bahar AYDIN
Öğrenci